

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De sup[er]bia exteriori que multiplic[er] exercet[ur].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

percursoris dñi. vt habet **Joh. iij.** Illum oportet crescere: me autē minui. Quia ille q̄ se despiciat ppter deum: illū deus ap̄ciat. **ps. Lxxv.** Tristitū et humiliatū deus nō despiciet. **Itē iniquus est q̄ p̄ximū suū vult iudicare in quo nō habz iudiciū. et hoc est cōtra phibitōez dñi Dauid. vij.** Nolite iudicare et nō iudicabimini. Maxime cū nesciat qua intentiōe fecit. et vtrū ex surreptōe vel ex delibera- tōe. vtrū ex ignorantia vel ex certa sciā. vtrū a casu vel a pposito. vtrū ex vehē- mētia temptatiōis. Si em̄ talis sapiens esset: et peccata sua maiora peccatis alto- rū estimaret. cū melius agnoscat circum- stācias peccata sua aggrauātes q̄ circū stācias q̄ aggrauant peccata aliena vel aliorū. **Uñ Bern.** Qui pfecte seipm ex- aminādo intelligit: nullius peccatū par- existimat qd̄ nō sicut suū intelligit. Ho- mini q̄ se p̄fert alijs. et q̄ de se solo habet bonā op̄inione. quādoq; ita accidit vt aman q̄ de se solo credebatur q̄ a rege eēt honorāndus. cū tamē econtrario ex iussu regis erat suspēdēdus. **Uñ Hester. iij.** Cogitātū in corde suo. Amā q̄ nullum alium rex nisi seipm veller honorare. **Et subdit in fine capli. vij.** Suspēsus est amā in patibulo qd̄ parauerat mar- dacheo. **Mardocheus** vō quē aman suspēdere voluit rex honorare pcepit. vt ibidē legit. Sic ille q̄ aliū iudicat quan- doq; est p̄demnāndus. et q̄ ab eo iudica- tur ad regnū sublimāndus est. Et sic pa- rent iste q̄rtuor spēs supbie. **Dñs** autē he q̄rtuor spēs supbie sint peccā mor- talia hoc fm̄ **Hermānū de schilditz** ta- li mō patere poterit. Qui se eleuat et ex- cellentiā appetit de non bonis q̄si de bo- nis: estimās se bonū eē qd̄ nō est: liquet q̄ peccat cōtra rectā rōem et cōtra veri- tatē. et p̄ cōsequens facit id qd̄ fm̄ gen? suū est mortale. Et sicut eleuans se d̄ bo- nis dei q̄si de suis venit cōtra charitatē dei nec deo vult subesse. quod est de suo genere mortale. Idē patz de eo q̄ bona

habita: nō de mera gratia dei s̄ suis me- ritis accepta credit. **Uñ** ex genere suo istas spēs oēs istius motus sunt pecca- ta mortalia. licet ppter puentōem rōnis et carentiā p̄sensu voluntatis possunt eē venialia. In omī tamē hoīe istis moti- bus ex plena deliberatōe inherēte. non credo q̄ alicui dubiū sit quā sint valde grauiā peccata mortalia et multo maio- ra in his q̄ tā cam in habitū puerterūt q̄ sic delectabilt in his affectōibus ver- sari frequētius p̄sueuerūt: q̄ quasi tā ex- p̄temptu et irreuerētia dei in seipsis solū gloriari didicerūt. Per qd̄ etiā patz fa- ciliter questio. Quarta spēs est peccatū mortale ex suo genere: ex eo q̄ alijs in se et nō in dño de bonis tā nō habitis q̄ habitis vult gloriari singularit̄ inuidēs alijs de talibus bonis.

De supbia exteriori.

Upbia exterior in multis exer- cetur. et hoc multiplici. Primo in supbo habitu q̄ pōt esse culpa- bilis ex q̄rtuor causis. Prima causa est p̄ciositas. sicut qñ hō excedit statum su- um in p̄ciositate vestitū. vt quādo rusti- cus vel ciuis vult habere tā p̄ciosas ves- tes q̄ quondā suffecisset militi. et miles sicut comes. comes sicut rex. et sic d̄ alijs. Et sicut de vxoribus intelligit: hoc erit peccatū. **Uñ Greg.** in omel. Hō quē dā erat diues. dicit. Sūt nōnulli q̄ cul- pam subtiliū p̄ciosarū q̄ vestitū nō putāt esse peccatū. qd̄ si culpa nō esset: nequa- q̄ sermo diuinus tam vigilāter expme- ret. q̄ diues q̄ torq̄batur apud inferos purpura et bysso indut? fuisset. talia em̄ p̄ciola vestimēta nō q̄runt nisi ad inanē glam. s. vt quis honorabilior ceteris vi- deatur. **Unde Greg.** q̄ p sola inani gla vestimentū p̄ciosū q̄rit ip̄a res testa- tur q̄ nemo vult ibi p̄ciosis vestib? indut? vbi ab alijs nō possit videri. Et notan- dū q̄ circa materiā vestitū multū defecit curiositas humana. Primo em̄ fuit ma- teria vestis de pellib?. **Uñ Bern. iij.** Fe-

De peccato.

nota g. m. 3.
quibus reges
deus fecit ad
d. i. x. o. i. d. i. g. n.
m. i. s. e. r. i. a. m. q. u. i. b. u. s.
d. e. u. s. m. u. l. t. i. b. u. s.
p. e. c. c. a. t. i. s. i. n. d. i. g. n. a.
a. l. i. a. f. a. m. i. l. i. a. m.

deus ade et yxori suetunicas pellice/ as. Deum pcessum est ad lanā q̄ leuioz ē q̄ pellis. Tercio est processum ad cōti/ ces herbarū sicut ad linūz. Quarto ad stercoza vermiū. s. ad sericum. Deū ad aurū et argenti et ad lapides p̄ciosos. q̄ p̄ciositas vestīū multū displicet deo In signū huius legi q̄ q̄ primitus int̄ rho/ manos vtebat veste purpurea a fulmi/ ne est percussus. et sic subitanea morte ite/ rit in terroze et in exemplū sequētib. ne vnq̄ aliq̄s audeat se p̄tra deū superbe in p̄ciosis vestibus erigere. Et etiam ta/ lis p̄ciositas vestīū est rephensibilis res/ pectu corpis humani quod est d̄ cinere et terra factū: et in terram et in cinerē re/ uertet. Un̄ Breg. in omel. Indignū est em̄ vili cineri fieri purpureū saccū Et Bern. de hoc in q̄dā tractatu de passi/ one dicit. Quid sup̄bis terraz cinis. q̄d veste nitida gloriaris. subter te sternit ti/ nea: et operimentū tuū erūt vermes. hec tua vestis erit. Itē illi q̄ se exteri² omāt p̄ciosis vestib. siles sunt sepulchris de/ albaris que exteri² apparent hoibus p̄/ ciola: intus sunt plena ossib. mortuorū. Un̄ Innocē. de vilitate p̄ditiōis hu/ mane. Quid est hō p̄ciōse ornatus nisi sepulchriū foris dealbatū. intus aut̄ ple/ nū spurcicia. hoc euidenter apper in mea/ rib. nostri corpis. Un̄ Aug. in q̄dam sermone. O hō si p̄sideras q̄d p̄ os q̄d p̄ aures: quid p̄ nares: ceterosq̄ meat² egrediat: nunq̄ vilius sterq̄linium inue/ nisti. Cū sic nos p̄ os attēte cōsideram² quid p̄m corpus sum: tūc merito de p̄/ ciōsitate vestīū erubescimus. ¶ Scōa causa est mollicies vestimētorū. Contra hoc Iohes bap. qui in vtero fuit sancti/ ficatus. et nunq̄ aliq̄s peccatū mortale cōmisit. habuit durā vestē et multū aspe/ ram. Un̄ Barth. iij. Ipse iohes habe/ bat vestem depilis camelozū. vbi dicit glo. Seruus dei nō debz habere vestē ad decorē vel ad delectatōem. s. tū ad regendā nuditatē. Un̄ christus dicit in

euāgelio. vt habet Mat. xi. Qui mol/ libz induunt in domibz regūz sunt. Un̄ ex iā d̄ctis apparet differētia inter suos christi et seruos hui² seculi. qz serui hui² seculi querūt in vestitu corpis delectatō/ nē et nitorē et molliciē Un̄ Bern. Mol/ lia indumēta molliciē aīe demonstrant Nō em̄ curaret cultus corpis: nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibz. Sed serui xpī tū ad regendā nuditatē vestitū querūt. Un̄ apls. i. ad Timo. vi. Habētes alimēta et quibz regamur his cōrenti sumus. immo seruis xpī cō/ perit asperitas vestīū ad domandū ip/ sam carnem Un̄ ps. Ego aut̄ cū milibz molesti eēnt in duebā me alicio. s. demo/ nes p̄ infestatōem carnis. Un̄ Bern: sup̄ cantica. Christ² qui nō fallitur ele/ git quod carni molesti² es. Ergo vtili² illud et etiā magis eligendū. Et quisq̄s aliud docet vel suadet: ab eo tanq̄ a se/ ductore est cauendū. Tercia causa ē ex/ traneitas. qn̄ scz aliquis vult habere ve/ stes extraneas vestib. alioz dissimiles: Et talibz minas dñs. vt habet Soph. i. Visitabo sup̄ p̄ncipes et sup̄ filios re/ gis. et sup̄ oēs qui induci sunt veste pere/ grina Vestis pegrina sunt isti varij mo/ di et noue adinuētiōes vestīū que ab an/ tiquo nō fuerūt. Hoc patz illis qui an/ te viginti vel q̄draginta ānos vixerūt. vel sexaginta q̄ tales nouitates et vani/ tates et incisiones nō viderūt q̄les iā vi/ dent. Et ve illis qui tales nouitates in/ uenerūt vel adhuc inueniunt inuenire. qz si cut ille laudabilis eēt qui nouam virtu/ tem et nouū modū laudabilem viuendū inueniret. qz p̄ hoc a deo et omibz san/ ctis eius honoraret in celo. Et cū h̄ pri/ ceptis esset omnīū meritōz illoz q̄ eū imi/ tarent: et gaudiū suū accidētale in celo augmentaret p̄pter hoc a quolibet ho/ mine qui eū imitaret. Sic p̄ oppositū vitupabilis est ille qui nouū viciū inue/ nit vel adhuc inueniet. qz ex hoc ira dei grauit̄ p̄tra se cōcitāt. et reus erit oīm

peccatorum illorum qui eum imitant. Et si dā
nabit tunc pena sua accideralis augmē
tabitur ei a quolibet homine qui eum imi
tatus fuerit in hoc vicio usque ad nouissi
mum diem. Si illi qui volunt habere
vestes diuersorum colorum rephēribiles sūt
Cuius rō pōt esse. qz tales diuersi colōes i
lana ouium non inueniunt naturaliter.
Si talium colorum dñs sic voluisset esse
lanam ouium. ipse potuisset depingere oues
sicut depinxit aues: et forte a pncipio nō
fuit facta hmoi pictura absqz curiosita
rez culpa. Legitur de navi virgine quaz
remordebat conscia sua de hoc qz habe
bat vestes alterius coloris qz naturalis
Allegans se se qz ouis qz nunqz peccaue
rat contenta fuisset naturali colore: ipsa
ho que multū peccauerat pnciosiore vte
ret colore. Et in veritate cum hō vestes
mendicet ab oue. Iuxta illud verbum
Augusti. Quis mandatū euangelicum
implens de duabz tunicis dat vnaz nō
habenti. sufficere deberet homini men
dicanti color iste. qui sufficit oui elemo
synam largienti. Supbus mendic⁹ est
cui non sufficit id quod sufficit illi a quo
medicat. **Quarta** cā est supfluitas
Potest autē illa supfluitas esse triplex.
Prima est supfluitas in illis qz volūt
habere diuersa paria vestitū. Et pot⁹ vo
lunt vestimenta a tineis comedi qz inde
xpm in pauperibz induit. Unde Iaco.
vi. Agite nunc diuites plorantes. vlu
late in miserijs que eueniunt vobis. di
uitie vestre putrefacte sunt. et vestimenta
vra a tineis comesta sūt. Aliqz hnt torve
stimentoū paria quot sunt dies in septia
na. et plā qñqz. et plēs paupes sunt qz su
stinent magna miseriam victu et vestitu.
Berū. Clamant nudi. clamant fameli
ci et conquerunt nobis. fame et frigore mi
serabiliter laborantibz. quid pferunt tot
mutatoria vel extensa in pncis et plicata
in manicis. Quō tales diuites implēt
doctrinā chri qui dicit in euāgelio. Qui
habet duas tunicas de tynam non ha

benti. Cum tales habeant. v. vl. vi. vl.
octo tunicas. et nemini quicqz dāt. **Su**
gnum est qz tales nō habeant verā cha
ritatem dei et pxi. Unde. i. Ioh. iii.
Qui habuerit sub az mundi et videret fra
trem suum necessitatē habere: et clausit
viscera sua ab eo. quō charitas dei ma
net in eo. Scdo mō cōsiderat superflui
tas in illis qui volunt hē longas vestes
vt maiores videant. qd vitū tā multuz
abundat in quibusdā viris qz pileos lo
gos deserunt in capitis. calopedta i pe
dibz. et vestes longas per frāz trahunt.
sic volentes ad hēcere ad staturā suā cubi
tum vñū. Cū xps dicit in euā. vt habet
Matth. vi. Quis vestz cogitās pōt ad
hēcere ad staturam suā cubitum vñū. Itē
eodē vitio laborāt dñe qz lōgas caudas
trahūt pnciosis vestibz terrā induētes p
se. et de nuditate in pauperibz chri non
curātes. Cauda pulices colligit: et pul
uerē hoibus mouet. chriū vero quem
in tot pauperibz conspiciūt nuduz non
operiūt. Multum est etiā rephēribi
le qz caude assumūt cū natura hoibz
caudā negauit. Sed miseri hoies eam
sibi assumūt. et in hōtra ordinatōez crea
toris faciunt qui eos sine cauda crea
uit. Qm si placuisset et vtile hoī fuisset
eundē hoiez cū magna cauda creaē po
tuisset. sicut vulpem. leonē. et cetera aia
lia. Tūc dū est talibz ne diabol⁹ in cau
dis qescat. Un legi de qdā scō qz ipse
quēdā diabolū ridētē vidit: et qsiuit ab
eo qre rideret. Qui dixit ei. Vidi sociū
meū eqtantē sup veste cuiusdā mlieris.
qz dū traheret caudā: soci⁹ me⁹ cecidit in
lutū: et inde risi. Tercio mō supfluitas ē
i illis qui volūt habere capudā magna
et lata de qtuor vel sex vlnis. et manicās
longas in tunicis usqz ad terrā depen
dētes. et incisiones mltas et lōgas raz in
capucijs qz in tunicis qz oibz ē magna
et inutilis supfluitas. Qz talis supflui
tas nō est ad honorē dei. nec etiā pdest
ipsi homini nec corp⁹: qd exinde aggra

uaf. nec aie q̄ ex iude maculae et deturpa-
tus. De quibz tñ oibz superflue expellis
siue in seipis. siue in filiis siue in suis vxo-
ribz districta rōem reddituri sūt i die no-
uissimo. S; dices q̄retūctales sic in-
utilit̄ expendūt talia bona in tali inuti-
li supfluitate. Rūdeo: vt honorabilio-
res et nobiliores estimēt et ab alijs ho-
norent. Vñ Innocēti⁹ d̄ vilitate et dicitō-
nis hūane. Supb; aut̄ vt magnific⁹ vi-
deat. satagit vestiri duplicibz. indui mol-
libz. p̄ciosis ornari. Tñ sciendū q̄ nobi-
litas talibz hoīm assimulat nobilitatē ca-
nū. Verbi gr̄a. Iste canis nobil⁹ noīat̄
q̄ hz lōgos crines et lōgas aures. Sic si-
milī mō tales volūt h̄e lōgas vl mltas
in cūctōes i caputibz. et lōgas manicas in
tunicis vt nobiles videātur. Contra q̄s
dicit metrista. **Nobil⁹ ē ille quē nobi-
litas suauit̄us.** Et vt p̄terea plus hono-
rent. Cōtra q̄s d̄t aris. 3. ethi. Honor ē
p̄mū virtutis. Et s; cū d̄t aris. Virtu-
osus solus est honorand⁹. Vñ d̄t i. 4.
ethi. S; cū d̄t aris. Sol⁹ bon⁹ ē honoran-
dus hec quatuor iā dicta faciūt habitū
rephēribilē. **S**upbia capitis et
etiā crinū et maxie i mulieribz et i viris
mltū displicet dō. P̄mo p̄t magnā in-
gratitudinē. s; q̄n volūt h̄e i loco illo cri-
nes ad p̄mū dei. vbi d̄s p̄ amōe eo-
rū portauit spīneā coronā. Itē n̄ solū ē
ibi ingratitudo magna. s; etiā p̄tēp̄ dei
valde em̄ deū p̄tēnūt q̄ capillos dō p̄po-
nūt. cū capilli videāt̄ eē supfluitates ho-
mis sic et yngues. S; heu p̄les mulieres
faciūt crines suos deū suū. q̄z h̄ ab hoīe
colit̄ q̄ p̄ ceteris diligit̄. q̄z p̄les multes
maiorē sollicitudinē h̄nt d̄ crinibz suis:
q̄ de dō. et de his q̄ p̄tēnūt ad salutē p̄-
p̄iaz: sicut in ill⁹ apparet q̄ h̄nt crines n̄
grossos volūt h̄e gilfos. dū h̄nt crines pla-
nos: volūt h̄e crispōs. Et sic nō fecit il-
la brā peccatrix post p̄uersionē ad deū.
sicut h̄t Luc. 7. Quē capillis capitis sui
tergebat pedes dñi. In quo apparet q̄
nō int̄ctū amabat eos q̄ntū amāt dñe

nostre iam in mūdo viuētes. Itē p̄t mlti-
plex malum. q̄d inde puenit cum tam
eis q̄ eoz p̄mis d̄ facili malū proueni-
at ex pulchritudine crinū. Crines enim
mulieris sunt sicut quidam laquei qui-
bus fatui capiuntur. Vnde legitur Iu-
dith. 16. q̄ ip̄a colligauit cincinnos suos
ad capiendum Holofernē. Cinnini d̄i-
cuntur capilli depēdentes a capite mlie-
ris. Sicut ei pueri laq̄os faciūt de pilis
caude eq̄ne ad capiēdas aues: sic diabo-
lus facit de pilis mulieris ad capiēdos
viros. Hoc p̄p̄dere debent mulieres
ille que discoopertis caputibz incedūt vl
etiā sic chorizant. Vel etiā ille mulieres
q̄ breuiā pepla h̄nt: vt retro capilli ap-
pareāt cū q̄b; heu diabolus mltas ani-
mas illaqueat. Ip̄is etiā mulieribz no-
cet pulchritudo crinū. Accidit em̄ eis
q̄nq̄ sicut legit̄ absolōn accidisse de mlti-
tudine et pulchritudine crinū eius.
Quid at ei acciderit legit̄ secūdo regum
18. s; q̄ caput ei⁹ quercū adhehit. sic et
illo suspēso inter celum et terrā mul⁹ cū
insidebat pertransit. et veniens ioab in-
fixit tres lanceas in cor ip̄ius. Sic pul-
chritudini crinū adhehit fatua mulier
q̄n alicui viro luxurioso adhehit: qui per
quercū designat̄. Quere⁹ em̄ fruct⁹ de-
fert: quibz porci pascunt̄. et luxuriosi ope-
ra faciunt. quibus infernales porci dele-
ctant̄. Et veniens diabolus infigit tres
lanceas in cor mulieris. Prima lāceā vi-
tium supbie est. Secundā vitium male
concupiscentie quo ad p̄mū. Ter-
tia est offēso diuina. et pena que debet̄
eis in futuro. Item alique mulieres ali-
enos crines imponūt capiti suo. et h̄ ma-
gna est pueritas quia volūt illud fa-
cere ad contumeliā dei: et d̄ amnum an-
marum suarum. quod nullo modo fa-
cerent p̄ter honorem dei: et salutē pro-
p̄iam. Si iungeretur alicui mulieri p̄-
penitentia q̄ haberet per noctem vnā
manum alicuius mulieris mortue: nul-
lo modo vellet hoc facere. dices enim se

pre terrore amentem fieri. crines aut mulieris mortue vult habere ad caput suum in contumeliarum dei. nec terretur inde. Et quandoque etiam crines talium mulierum sic appositum nudantur in presenti in confusione ipsarum. Unde accidit pariter quadam generali processione quod quedam symea cuiusdam domine peplum cum aliis crinibus quos deferrebat coram toto populo abstulit. et turpis depilata ad modum cornicule depositis alienis plumis nuda remansit. Et in isto delictio hoc accidit. Unde dicitur **Esai. 3. Decalua-** bit dominus verticem filiarum syon. Et **Esai. xxxij. Ne qui predaris: nonne et tu** predaberis depredata fuerat domina illa mulierem mortuam crinibus. ideo merito symea eam depredauit. quia eadem mensura remetebatur ei. **H** **Su-** phia que exerceat a mulieribus in peplis multum displicet deo. quia peplum mulieribus debet esse materia humilitatis. Unde sciendum quod propter tres causas mulier debet habere velamen super caput. Prima ut in hoc ostendat quod priuatio in ea et ab ea incipit scilicet ab eua. que est mater omnium viuientium. Et ideo mulieres potius deferunt velamen quam viri. et precipue postquam a viris cognite sunt. Unde **eccl. 25. A muliere factum est initium peccati. et per illam omnes morimur.** Secundo mulier deferret velamen super caput suum: ut ostendat quod superiorior habet. scilicet virum suum. Quia secundum apostolum. **ad Cor. xi. Non est vir creatus propter mulierem: sed mulier propter virum suum.** Unde **Arist. i. poli. dic. Mascu-** lus naturaliter dignior est femina. Ergo ad hoc mulier habet velamen: ut se ream cognoscat subditam. Unde ambrosius. Ideo mulier velamen debet habere ut ostendat subiecta viro. et quia per eam priuatio incipit. Tertio propter angelos mulier debet habere velamen super caput. **Bern. In** quis diuersorio. i. quis angulo reuerentia exhibe angulo tuo nec audeas illo pretere quod me pretere audeas. Unde in quibusdam terris talis hunc

stas et pudicitia est mulierum quod vix audent coram propriis maritis discooperitis capitibus apparere. Et etiam in quibusdam terris heu oppositum inuenitur. ubi mulieres maritare non solum coram propriis discooperitis capitibus chorizant. quod indecens est maxime in mulieribus que sunt cognite a viris. Et virginibus scilicet quod sunt de tribus signis pergitatis. per que pergitis cognoscunt. scilicet discooperitis capitibus incedere. ut per in pluribus terris et regionibus. ubi talis modus seruatur inter virgines.

Queritur de illis que facies suas colorant utrum peccent mortaliter. **R**espondeo quod sic. Et hoc tripliciter contingit. Primo modo si hoc faciunt propter deceptioem proximorum scilicet quod alludant eos ad concupiscentias illicitas. Unde **aug. Non solum appetere: sed etiam appetere vellet criminis est.** Unde heu plures tales reperiuntur que quis non luit concupiscere alios: volunt tamen concupiscere ab alijs. et propterea facies suas ornant et colorant. quod tamen criminis est. Secundo modo hoc faciunt in contemptum sui creatoris. Quamquam autem tales sic facies suas colorantes offendant deum potest apparere ex hoc quod valde videmus offendere peritos artifices quando aliquis presumit aliquid meliorare in operibus eorum. Sic etiam est dicendum de deo creatore omnium creaturarum. Unde **ambrosius in hexameron. Deles** naturam dei. si vultum naturali colore obnubilas: et exquisito robore profundas. Item tales similes erunt lucifero. qui volunt pulchriores esse quam deus operis eos creauit. quod tamen omnipotentia sua potuisset eos ita pulchros creasse. sicut solem in splendore suo: si sibi placuisset: et eis utile fuisset. Et dum tales volunt habere exterius facies pulchras: interius sumunt facies diabolicas. contra illud. **Ecclesi. iij. Non accipias faciem aduersus faciem tuam.** Tertio propter nimiam concupiscentiam quam aliqui habent in pingendo colorando facies suas. quod secundum **aug. Hoc** ab homine colitur quod preceperat diligere. In

De peccato

gnū huius tales frequētius facies suas in speculis cōsiderāt an aliqua macula sit in eis. et si parua maculā deprehēderint in se: statim lauāt et abstergunt eam. Et aīaz cōinquinatā multis vicijis nō cōsiderāt: nec eā mūdare et lauare student. **E**t hoc ideo fit qz plus diligūt pulchritudinē faciei q̄ anime. **S**z dñs minatur talibz se sic coloratibz q̄ in futuro denigrabūtur. **I**uxta illud **Joel. ij.** Omnes vultus redigētur in ollam: nūq̄ aliqua olla nec caldare aliq̄d sic denigrabitur sicut facies talium denigrabūtur si sic moriētur. **U**n etiā **Bern.** In quo ac mēbro creator magis offendit: i eo peccator grauius torquebit. **R** Supbia q̄ exerceat in cingulz corrigijs sericeis deauratis vel de argentatis ē multū reprehensibilis. **P**rimo: qz supbia taliz corrigiarū in loco humiliatōis est. **U**n **Di. ch. vi.** Humiliatio tua in medio tui. **U**nde sicut supbia in paupere amplius displicet dō q̄ in diuite. qz paup̄ habet materiā humilitatis et quoddā rephēsiuum supbie. sic plus displicet deo superbia circa ventrē. vbi tāta materiā humilitatis ē q̄ displiceat in alia parte hoīs. **U**n **Bern.** sup **Di. ssus ē.** Nā magnū est ē humilem in abiectione. magna pars et rara virtus humilitas honorata. **I**de. Humilitas beate marie xgis oēs humiliationē parue creature superauit qz maiorē materiā supbiendi habuit cū fuit mater dei. **S**ic supbia ventris supbia aliorū mēbroz supat cū maiorē materiā humilitatis habeat. **I**te cū saccus bono frumēto plenus cōpetent ligat⁹ est cū fune vni⁹ obulit: non modica fatuitas est ad ligandū saccū plenū immūdiācia querere corrigiā sericā deauratā vel de argentatā. **E**t cū ad ligandū vasayina p̄ciosa cōtinētia circuli lignei sufficiāt. patet qz multū p̄iculosum est circulos deauratos q̄rere ad ligandū vasayētrīs. qd̄ abominatōez immūdiācia plenū ē. **I**te potest ostendī magna fatuitas hoīm or

natiū se p̄ciosius corrigijs. qz corrigie ille chare cōstāt eis. et n̄ p̄sūt: nec aīe nec cor porū: imo deus in eis offendit. p̄xim⁹ scādalizat ipsi etiā hoīes ex pōderositate grauantur: ergo illa tria sequentia cogitare deberem⁹. **m**axie tales supbi qui se cingūt talibz cingulis de argentat⁹ v̄l de auratis. **P**rimo quō christus p̄ eis cūz funibz stricte a iudeis ligatus fuit quando in monte oliueti captus fuit. **E**t quādo ad colūnā ligat⁹ et flagellatus fuit. et hoc ideo sustinuit vt hoīes a peccatorū vinculis solueret. **S**cōm qz seipos ecōuerso vinculis peccatorū ligāt. cū se sic superbe cingūt. et se diabolo tradūt sic ligatos. **U**n dicē p̄nt illud p̄s. **F**unes peccatorū circūplexi sunt me. **U**n aug⁹. de verb⁹ dñi. **P**eccatū peccato addit. funē necit cū quo liget. **T**ertio quō eoz manus et pedes in futuro ligent cū in tenebras exteriores a iusticia dei p̄iciētur. **E**t **S**upbia q̄ exerceat in sotularibz etiā valde reprehēibilis est. **P**rimo qz fatuitas magnā videt eē querere pulchritudinem i calceis cū ad hoc calcei seu sotulares inuēti sunt. vt ipi inq̄nent. et per eos pedes ab iniquatione seruent. **S**icut nec in radicibus arborū neqz in fundamentis domoz pulchritudo solet requiri. **S**ic nec in sotularibz deberet requiri pulchritudo. **S**ecūdo. qz magna ingrātudo est velle deferre supbiā i pedibus ipiūs hoīs dum christus p̄ amore eius perforari voluit pedibus suis. **T**ertio quia supbia maxime in sotularibz rostratis diabolicā videtur esse adinuentio cū non inueniatur aliq̄d simile in rerū natura: nullū aīal est qd̄ i pede rostrat⁹ hēat si aliq̄ habeat i capite. **H**oīes x̄o qui nūq̄ rostrum deberent habere volunt habere in pedibus. **S**imilit⁹ et stritura in sotularibus est magne fatuitatis tum quia deus offenditur in hoc. tū quia ipi pedes ab hoc comprimunt et torquentur. **M**ulti sunt qui non recipiunt pro penitētia talem strituram p̄

dum in calceis et crurum in caligis si confessor eorum eis hoc veller inungere. ut hoc sustinerent pro peccatis suis: et propter deum. quod tamen ipsi libenter et letanter sustinent pro diabolo. Et ergo pedes et manus talium in futuro ligabuntur. cum in tenebras exteriores projiciuntur. ubi suffragiis omnium bonorum hominum in terris et sanctorum in celis priua buntur. Quia in inferno nulla est redemptio. Unde exemplum legitur in tractatu de septemplici amore magistri Humberti. quod quidam sacerdos pro matre sua mortua multum se affligebat frequenter per ea celebrando etiam orando. Cum quidam die celebraret pro ea: et desideraret aliquid scire de statu eius vidit eam in spozra iuxta altare ibidem a duobus demonibus detentam et ligatam. Videbantur autem de capite eius prominere serpentes ignei tanquam capilli. et bufo super pectus eius circumcingens anterioribus pedibus collum eius. et igneas flammis in faciem eius spumans. et in manibus et in pedibus catene ignee quibus ligata erat. Et tunc dictum est ei. quod inutiliter oraret quia damnata esset. ideo quia mortua erat impenitens. hec autem patiebatur pro ornatu capitis et crinum et coloratione faciei. et propter denudationem pectoris et mammillarum. et propter ornatum pedum in sotularibus. et manuum in annulis et huiusmodi vanitatibus et choreis. quibus vitam suam duxerat. Unde dicitur de talibus pomposis Matthei. 22. Ligatis manibus et pedibus projicite eos in tenebras exteriores.

De damnis que confert superbus ornatu.

Superbus ornatu mulierum non confert multis. **P**rimo quod quilibet mulier superba pompose ornata peccat contra seipsum. quod decorum anime sue deturpat. et seipsum in anima mortificat. Nemo malus homo est ille qui se corporaliter occidit. quod tunc qui se totaliter in anima et in corpore occidit. Aug. Mors corporis necessaria est: mors anime voluntaria. Unde corpus mulieris peccatricis est sepulchrum anime mortue. Et ille qui se exterius ornans filius sepulchris dealbatur: qui exterius hominibus apparet speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum. Unde dicit Christus in euangelio Matthei. xxiii. Ne vobis scribae et pharisei hypocrite qui filii sepulchris dealbatis: qui a foris apparent hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcia. Insula aufert ei remissionem peccatorum et orationem quam facit in ecclesia. non enim deus exaudiat orationem quam facit mulier ita superbe incedens et ornata. Unde super illud. i. ad Timotheum. ii. Non in torris crinibus: de gloria superbus habitus non impetrat. Hieronymus in epistola. Qua fiducia erigis ad celum vultum quem cognitor non cognoscit: potius esset eis humiliter esse in domo quam superbe esse in ecclesia. Si aliquam mulier esset que in nullam ecclesiam treter in solemnitatibus: ipsa reputaret habere vitam hereticarum. quod ergo de ea que facit quod deterius est. Quanto talis mulier remissionem peccatorum suorum consequetur que in ecclesia dei offendit ubi placare debuit. **S**ecundo talis mulier peccat contra deum. Primo quod filios dei occidit per quibus ipse mortuus est. Et hoc fit totiens quoties aliquem bonum hominem ad peccandum inducit ut eam illicito concupiscat. Nemo cum quis alicui patri carnaliter occidit filium suum graviter offendit. quod tunc deus qui plus diligit filios suos quam pater carnalis. Secundo quia sanguinem ipsius denuo effundit. quod sicut de corpore humano sano non potest abscindi membrum sanum sine effusione sanguinis: sic bonus